

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
MIRZO ULUG'BEK NOMIDAGI O'ZBEKISTON
MILLIY UNIVERSITETI
TARIX FAKULTETI
"O'ZBEKISTONING ENG YANGI TARIXI" KAFEDRASI

"SHANXAY HAMKORLIK TASHKILOTI DAVLATLARI: TARIXIY MUSHTARAKLIK VA HAMKORLIK ISTIQBOLLARI"

mavzusida xalqaro ilmiy-amaliy
anjuman materiallari

TO'PLAMI

9-10 iyun, 2023

Toshkent, 2023

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**MIRZO ULUG‘BEK NOMIDAGI O‘ZBEKISTON
MILLIY UNIVERSITETI**

**“SHANXAY HAMKORLIK TASHKILOTI DAVLATLARI: TARIXIY
MUSHTARAKLIK VA HAMKORLIK ISTIQBOLLARI”**

*mavzusida xalqaro ilmiy-amaliy anjuman
materiallari*

**“ГОСУДАРСТВА ШАНХАЙСКОЙ ОРГАНИЗАЦИИ
СОТРУДНИЧЕСТВА: ИСТОРИЧЕСКАЯ ОБЩНОСТЬ И
ПЕРСПЕКТИВЫ СОТРУДНИЧЕСТВА”**

материалы международной научно-практической конференции

**“SHANGHAI COOPERATION ORGANIZATION COUNTRIES:
HISTORICAL COMMONALITY AND PROSPECTS FOR
COOPERATION”**

*materials of the international scientific-practical
conference*

**Toshkent
2023 –yil 9 -10 -iyun**

Mazkur ilmiy to'plamda Mirzo Ulug'bek nomidagi O'zbekiston Milliy universiteti Tarix fakulteti "O'zbekistonning eng yangi tarixi" kafedrasidan tashkil etilgan ***"Shanxay Hamkorlik Tashkiloti davlatlari: tarixiy mushtaraklik va hamkorlik istiqbollari"*** mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy konferentsiya materiallari taqdim etilgan.

XXI globallashuv asri jahon ijtimoiy siyosiy hayotida o'zaro havfsizlik, hamkorlik, hamjihatlik munosabatlari tobora katta ahamiyat kasb etmoqda. Yevroosiyo hududida bunday munosabatlarni yanada mustahkamlash va uni amaliy jihatdan rivojlantirish maqsadida 2001 yil tashkil etilgan Shanxay Hamkorlik tashkiloti (ShHT)ning o'z alohida ahamiyat kasb etmoqda. Xususan, 2022 yil avgustida Samarqandda bo'lib o'tgan, o'z nufuziga ko'ra "Samarqand Sammiti" deb nom olgan tarixiy uchrashuv ShHT faoliyati samaradorligini yanada oshirish, amaliy hamkorlik munosabatlarini rivojlantirishda katta ahamiyat kasb etdi.

Mazkur konferentsiyada ShHTning shakllanishi va rivojlanish bosqichlari, ushbu tashkilotga a'zo davlatlar o'rtasidagi xalq diplomatiyasining rivojlanishi, ijtimoiy-iqtisodiy aloqalar, ushbu aloqalar istiqbollari, "Samarqand Sammiti" uchrashuvining mohiyati va ahamiyatiga oid ko'p qirrali masalalar o'z aksini topdi.

Anjumanda Rossiya, Qozog'iston, Qirg'iziston, Tojikiston, Pokiston va boshqa ko'plab chet ellik olimlar, respublikaning ko'zga ko'ringan olimlari, mutaxassislar, tadqiqotchilar ishtirok etdilar. Shuningdek, Markaziy Osiyo xalqaro instituti direktori Norov Vladimir Imamovich hamda O'zbekistonda Shanxay hamkorlik tashkilotining Xalq diplomatiyasi markazi direktori Sobirov Qobiljon Qosimovichlar o'z ma'ruzalari bilan qatnashdilar.

To'plam materiallari xalq diplomatiya, ijtimoiy-iqtisodiy aloqalari, madaniy va gumanitar sohalaridagi hamkorlik istiqbollari, shuningdek xorijiy munosabatlar muammolari bilan shug'ullanadigan mutaxassislar, olimlarni va qiziquvchilar tanishishlari mumkin.

Mas'ul muharrirlar / Ответственные редакторы / Editor-in-Chief:

s.f.d., prof. Muminov A.G.

t.f.d. prof. Murtazayeva R.H.

Tahrir hay'ati / Редакционная коллегия / Editorial Board

t.f.d., prof. Yermetov A.A., t.f.d., prof. v.b. Saipova K.D., t.f.d., prof. v.b. Inoyatova D.M., t.f.n., dots. Odilov A.A., t.f.n., dots. Doroshenko T.I., t.f.n., dots. Insopov A.A., t.f.n., dots. Atadjanova S.M., t.f.n., dots. Iymanova D.A., PhD, dots. Xoliqulova X. Y., PhD. Xomitov R.X., PhD. To'xtaboyeva D.E., PhD. Alimardonov O.Q., PhD. Olimjonov X.A.

Konferensiya materiallari O'zbekiston Milliy Universitetining Ilmiy-texnikaviy kengashida ko'rib chiqilib, nashrga tavsiya etilgan (12.05.2023 yildagi № 4 sonli bayonnoma).

Proceedings of the conference were considered by the Scientific and Technical Council of the National University of Uzbekistan and recommended for publication (22.04.2022, protocol №4).

Шунингдек, ШХТ фаолиятининг келгуси ўн йиллигининг асосий стратегик вазифаси кўп томонлама савдо-иқтисодий ҳамкорликни жадаллаштиришга қаратилиши, маданий алаоқаларни, айниқса туризмнинг ривожланишини назарда тутмоқда.

Бу ҳамкорлик келгусида ШХТ аъзо давлатларнинг миллий манфаатларини минтақалар билан бирлаштириш учун «Бир макон, бир йўл», «Шимол-Жануб», «Катта Евроосиё ҳамкорлиги», «ШХТ яшил камари», бошқа китъалараро ва минтақавий ташаббусларни амалга ошириш учун самарали платформа бўла олади.

Хулоса сифатида шунини алоҳида айтиш мумкинки, ШХТ ҳозирда дунёнинг кўплаб мамлакатлари учун «диққатга сазовор марказ»га айланган қудратли ташкилот бўлди. Мазкур ташкилотга аъзо давлатлар учинчи давлатларга қаратилмаган конструктив ҳамкорликни ўрнатишмоқда. ШХТнинг очиклик принципига амал қилиш ва уни амалга ошириш сиёсати, Низом ва бошқа меъёрий ҳужжатларга мувофиқ, БМТ ва унинг ихтисослашган органлари ҳамда МДХ, КХШТ, АСЕАН, ИХТ, ОХИЧБК ва бошқа халқаро ташкилотлар билан ҳамкорликни ривожлантиришга хизмат қилади. Таклиф ва тавсиялар хусусида қуйидагиларни илгари сурамиз: биринчидан, бугунги кунда ШХТга аъзо давлатларнинг ёшлар форумини ташкил этиш мақсадга мувофиқ. Негадеганда, ёшлар келажагимиз қурувчилари экан, улар Самарқанд Декларациясида назарда тутилган мақсад ва вазифаларни амалга оширишда фаол иштирок этишлари учун уларни камраб олиш керак. Иккинчидан, ШХТ ва маданий дунё мавзусида “ШХТга аъзо давлатлар бўйлаб туристик саёҳат”ни амалга ошириш керак ҳамда мазкур мавзуда халқаро конференция ўтказиб, энг яхши мақола ва маърузачилардан иборат туристик гуруҳ шакллантириш ва саёҳатга юбориш лозим. Бу ШХТга аъзо давлатларнинг халқларини янада бирлаштиради. Тарихий, илмий монографиялар чоп этилса, дўстона ҳамкорлик ҳам кучаяди.

SHANXAY HAMKORLIK TASHKILOTI MAMLAKATLARINING IJTIMOIY-IQTISODIY HAMKORLIGI

Nigmatov A. X.

*Chirchiq davlat pedagogika universiteti
(O‘zbekiston)*

Bugungi kunda dunyodagi nufuzli xalqaro tuzilmaga aylangan Shanxay hamkorlik tashkiloti Shanxay shahrida O‘zbekiston, Qozog‘iston, Xitoy, Qirg‘iziston, Rossiya va Tojikiston imzolagan deklaratsiya asosida tashkil etilgan. O‘zaro ishonch, do‘stlik va yaxshi qo‘shnichilikni mustahkamlash, siyosiy, savdo-iqtisodiy, ilmiy-

texnikaviy, madaniy-gumanitar, energetika, transport va boshqa sohalardagi hamkorlikni rivojlantirish, o'zi qamragan mintaqada tinchlik, xavfsizlik va barqarorlikni ta'minlash Tashkilotning asosiy maqsad va vazifalari hisoblanadi.

SHHT dastlab qo'shni mamlakatlar chegaralarini jamoaviy himoya qilish maqsadida tashkil etilgan bo'lsa-da, u tez orada iqtisodiy yo'nalishga ham ega bo'ldi. SHHT faoliyati boshlanganidan so'ng 1998-yilda Alma-Atada bo'lib o'tgan uchrashuvda "Beshlik" mamlakatlarining o'zaro hamkorligi sobiq Sovet Ittifoqi — Xitoy chegarasi bo'ylab harbiysiyosiy vaziyatni barqarorlashtirish masalalaridan mintaqaviy xavfsizlik va ko'p tomonlama iqtisodiy hamkorlikni ta'minlash choralariga o'tishga qaratildi. Mazkur uchrashuvda Shanxay hamkorlik tashkilotiga a'zo davlatlari mintaqaviy savdo-iqtisodiy sheriklik, SHHTni rivojlantirish va boshqa masalalarni ko'rib chiqdilar. SHHTga a'zo davlatlar hukumatlari o'rtasida mintaqaviy iqtisodiy sheriklikning asosiy maqsadlari va yo'nalishlari to'g'risida memorandum imzoladilar. Imzolangan memorandum shartlarda qulay iqtisodiy, savdo va investitsiya sohasidagi hamkorlikni shakllantirish jarayonini boshladilar.

Tez orada Shanxayda SHHTga a'zo davlatlar iqtisodiyot va savdo vazirlarining birinchi yig'ilishi bo'lib o'tdi. Tomonlar rasmiy ravishda iqtisodiyot va savdo vazirlarining uchrashuvlarini o'tkazish va savdo va investitsiyalar sohasida qulay shart-sharoitlarni shakllantirish tizimini ishga tushirdilar. Yig'ilish natijalariga ko'ra, SHHTga a'zo davlatlar hukumatlari o'rtasida mintaqaviy iqtisodiy sheriklikning asosiy maqsadlari va yo'nalishlari to'g'risida memorandum hamda savdo va investitsiyalar sohasida qulay shart-sharoitlarni shakllantirish jarayonini boshlash va tashqi iqtisodiy va tashqi savdo ishlariga mas'ul vazirlarning birinchi uchrashuvi natijalari bo'yicha qo'shma bayonot imzolandi.[1]

2003 yil sentyabr oyida SHHTga a'zo davlatlar rahbarlari 20 yillik ko'p tomonlama savdo-iqtisodiy sheriklik dasturini imzoladilar. Uzoq muddatli maqsad sifatida SHHTda erkin savdo sohasini shakllantirish va qisqa muddat ichida mintaqada tovarlar oqimini ko'paytirish ko'zda tutilgan. Hamkorlik energetika, transport, qishloq xo'jaligi, telekommunikatsiya, atrof-muhitni muhofaza qilish va boshqa sohalarni o'z ichiga olishi kerak edi. Hamkorlikni shakllantirish bo'yicha harakatlar loyihasi 2004 yil sentyabr oyida imzolandi.

Bir qator mutaxassislarning fikriga ko'ra, SHHTning tashkiliy qurilishi juda uzoq davom etdi va ko'plab memorandumlar va deklaratsiyalar uzoq vaqt davomida amalda tegishli timsolga ega bo'lmadi. Bundan tashqari, iqtisodiy sheriklikning turli tendentsiyalari bo'yicha harakatlar loyihalarini amalga oshirishda, iqtisodiy tushunchalarning tuzilishi va faoliyatidagi farqlar tufayli ularni amalga oshirishga bir nechta muammolar to'sqinlik qilayotgani ma'lum bo'ldi. Natijada ilgari tasdiqlangan iqtisodiy sheriklik loyihalarining deyarli hech biri ishga tushirilmadi. Rossiya sanoatchilar va tadbirkorlar Ittifoqi prezidenti A.N. Shoxinning fikricha,

tashkilot doirasida ko'p tomonlama iqtisodiy sheriklik konsepsiyasini rivojlantirish jarayonining yakunlanishi 2006 yil iyun oyida SHHTga a'zo davlatlarning davlat va iqtisodiy sohalarini bog'laydigan davlat tuzilmasi bo'lmagan ishbilarmonlik kengashini shakllantirish bo'ldi. Haqiqiy harakatlarga 2006 yil 15 sentabrda Dushanbedagi sammitda ikkita katta reja, transport infratuzilmasi va energiya resurslarini shakllantirish turtki bo'ldi.[2]

SHHT davlatlarining iqtisodiy munosabatlarida Xitoy alohida o'rin tutadi. Bu har yili mintaqadagi iqtisodiy vaziyatga jiddiy ta'sir ko'rsatmoqda, SHHT davlatlarining ushbu sohadagi birgalikdagi ishlarini faollashtirmoqda, erkin savdo zonasini shakllantirishni va shu bilan birga savdo va investitsiyalar uchun infratuzilmani shakllantirishni talab qilmoqda. Markaziy Osiyo mintaqasi (Markaziy Osiyo Respublikalari) davlatlari iqtisodiyotini o'zining iqtisodiy manfaatlariga jalb qilgan holda, Xitoy ularni birinchi navbatda o'z mahsulotlarini sotish uchun ishonchli bozorlar deb biladi. To'g'ridan-to'g'ri, savdo sherikligini kengaytirish nuqtai nazaridan, Xitoy Shanxay hamkorlik tashkiloti davlatlarining Jahon savdo tashkilotiga kirishini qo'llab-quvvatlamoqda. Ayrim mutaxassislar 2001-2006 yillarda Xitoyning tashqi savdo aylanmasida bir qismi SHHT savdosida 2 foizdan oshmaganligini ta'kidlashsa-da, boshqa ekspertlar Xitoy va Markaziy Osiyo davlatlari, xususan Qozog'iston o'rtasidagi pul munosabatlari darajasi doimiy ravishda oshib borayotganini ta'kidlashmoqda. 2005 yil 26 oktyabrda SHHTning Moskva sammitida tashkilot bosh kotibi Chjan Deguan SHHT umumiy energetika rejalariga, shu jumladan neft va gaz sektorini shakllantirish, uglevodorod zaxiralarini qidirish va suv resurslarini birgalikda qo'llashga e'tibor qaratishini taklifini bildirgan.[3].

Rossiya Federatsiyasi prezidenti V. V. Putin tomonidan 2006 yil iyun oyida Shanxay sammitida SHHT energetika klubini energiya resurslari ishlab chiqaruvchilari, iste'molchilari va tranziterlarini birlashtirgan qurilma sifatida shakllantirish to'g'risida ilgari surilgan kontsepsiya boshqa mamlakatlar rahbarlari tomonidan qo'llab-quvvatlandi. Amalga oshirish bo'yicha muayyan qarorlar Dushanbedagi hukumat rahbarlari yig'ilishida qabul qilindi, xususan, M. Fradkov SHHT doirasida yadroviy yoqilg'i aylanishi xizmatlarini ko'rsatish bo'yicha xalqaro markazni shakllantirish taklifini kiritdi. Rossiya Federatsiyasidan tashqari, Xitoy va Qozog'iston ham mintaqada energetikani rivojlantirish bo'yicha faol operatsiyalarni amalga oshirmoqda. Eronning energiya uzatishdagi roli ehtimoli istisno qilinmaydi, bu holda SHHT gaz bozorining o'ziga xos massasi dunyo hajmi bozorining yarmidan oshib ketadi.

Shanxay hamkorlik tashkiloti (SHHT) va BRHX (БРИК Braziliya, Rossiya, Hindiston va Xitoy) guruhining sammitlari 2009 yil 15 va 16 iyun kunlari Yekaterinburgda bo'lib o'tdi. Yekaterinburgdagi sammit yakunlangandan so'ng,

shuningdek, keyingi kuni BRHX guruhi mamlakatlari rahbarlarining uchrashuvi bo'lib o'tganidan so'ng, 2009 yil 17 iyun kuni Rossiya Federatsiyasi va Xitoy energetika sohasida yuz milliard dollarlik misli ko'rilmagan shartnoma tuzdilar.

Shunday qilib, ekspertlarning fikriga ko'ra, Shanxay hamkorlik tashkiloti va BRIK guruhiga a'zo davlatlar sammitlari hech qanday aniq bir natijalarga erishmasdan, Yekaterinburg va Sverdlovsk viloyatini yanada rivojlantirishga, shu jumladan keyinchalik yirik xorijiy investitsiyalarni jalb qilishga turtki berdi.

Rossiya Federatsiyasi prezidenti Dmitriy Medvedev hamda Xitoy Xalq Respublikasi rahbari Xu Szintao bilan muzokaralardan so'ng Rossiya Federatsiyasi va Xitoy o'rtasidagi ikki tomonlama munosabatlar tarixidagi eng yirik bitim haqida gapirdi. Ikki davlat rahbarlari rubl va yuanda o'zaro hisob-kitoblar tizimini yaratishga kelishib oldilar[4].

2015 yil 21-23 oktyabr kunlari Ufa shahrida SHHT va BRICS (BRICS inglizcha Brazil, Russia, India, China, South Africa) ishtirokchi mamlakatlari mintaqalarining birinchi kichik biznes forumi bo'lib o'tdi. Uning tashkilotchilari Rossiya Federatsiyasi savdo-sanoat palatasi ko'magida BRIKS biznes Kengashining milliy qismi raisi va SHHT biznes kengashi boshqaruvi raisi bo'lgan Rossiya federatsiyasi savdo-sanoat palatasi ko'magida Boshqirdiston Respublikasi hukumati, Boshqirdiston Respublikasi tadbirkorlik va turizm Davlat qo'mitasi, Boshqirdiston Respublikasi savdo-sanoat palatasi edi.

Biznes dasturi "SHHT va BRIKS ishtirokchi mamlakatlari mintaqalarining biznes uchun qulay muhit yaratish sohasidagi hamkorligi" mavzusida yalpi majlisdan boshlandi.

Taklif etilgan spiker sifatida "ROSSIYA TAYANCHI" umumrossiya kichik va o'rta tadbirkorlik jamoat tashkiloti vitse-prezidenti Azat Gazizov so'zga chiqdi

Azat Gazizov Forum ishtirokchilariga Rossiya tadbirkorligi atigi 20-25 yoshda ekanligini va shu vaqt ichida biznes to'rtta inqirozni boshdan kechirganini eslatdi. "Endi tadbirkorlik sohasi "2.0 davri" deb nomlangan davrda", dedi spiker Azat Gazizov. – 2014-2015 yillarda biz biznes sharoitlari qanday o'zgara boshlaganini ko'rdik. Soliqlar, fuqarolik kodeksi, hujjatlarni rasmiylashtirish o'zgardi, umuman olganda barcha munosabatlar o'zgardi.

Savdoning o'zi o'zgardi, biznes tamoyillari va logistikasini o'zgartirgan elektron tijorat vositalari kuchli rivojlandi. Har qanday sohani oling — hamma joyda tub o'zgarishlar mavjud.

Mantiqan biznes uchun xalqaro munosabatlar sohasida yangi vositalarning paydo bo'lishi va bugun biz kichik hamda o'rta biznesning xalqaro darajaga ko'tarilishini ko'rmoqdamiz. Ha, bu o'z vaqtida bo'lmoqda", – deya xulosa qildi "ROSSIYA TAYANCHLARI" vitse-prezidenti Azat Gazizov.

Yuqoridagi ijobiy o'zgarishlar behuda ketmasligi va yangi mexanizmlar

tadbirkorlar o'rtasidagi mahalliy aloqalar darajasida qolmasligi uchun Azat Gazizov ularni tizim darajasiga olib chiqish muhimligini ta'kidlagan. "Buning uchun uni davlat darajasiga olib chiqish va qonun bilan mustahkamlash kerak. Ishda ishlata olishingiz mumkin bo'lgan vositalarni yarating. biznes dunyo darajasida bo'lmasa ham Rossiya Federatsiyasining miqiyosida korxonalarini oson ishlashi uchun xizmat qilish kerak. Keling, kichik va o'rta biznes uchun xalqaro bozor faoliyatini osonlashtiraylik", – dedi ma'ruzachi.

SHHT va BRIKSGa a'zo davlatlar mintaqalarining birinchi kichik biznes forumi Boshqirdiston poytaxtida bo'lib o'tgan. Tadbirda kichik va o'rta biznesni qo'llab-quvvatlash sohasidagi biznes, davlat idoralari va notijorat birlashmalaridan 1500 ga yaqin delegatlar hamda 23 mamlakatdan kelgan xorijiy delegatsiyalar ishtirok etdi. Forumning o'tkazilishi Yevrosiyo makonidagi integratsion iqtisodiy jarayonlar ketma-ketligining yana bir muhim bosqichi bo'ldi.

2022 yil 16 sentyabr kuni Samarqanddagi "Buyuk ipak yo'li" xalqaro turistik majmuasi Kongress markazida Shanxay hamkorlik tashkiloti Davlat rahbarlari kengashining navbatdagi majlisi bo'ldi.

O'zbekiston Prezidenti Shavkat Mirziyoyev raisligida o'tgan Davlat rahbarlari kengashining kengaytirilgan tarkibdagi majlisida Tashkilotga a'zo mamlakatlar va uning tuzilmalari yetakchilari bilan birga SHHT huzuridagi kuzatuvchi davlatlar rahbarlari va sammitning faxriy mehmonlari – Belarus Respublikasi Prezidenti Aleksandr Lukashenko, Eron Islom Respublikasi Prezidenti Ibrohimi Raisiy, Mo'g'uliston Prezidenti Uxnaagiyn Xurelsux, Turkiya Respublikasi Prezidenti Rejep Tayyip Erdog'an, Ozarbayjon Respublikasi Prezidenti Ilhom Aliyev va Turkmaniston Prezidenti Serdar Berdimuhamedov hamda xalqaro va mintaqaviy tashkilotlar rahbarlari, shu jumladan, BMT Bosh kotibining o'rinbosari Rozmari DiKarlo qatnashdi.

Prezident Shavkat Mirziyoyev o'z nutqida Tashkilotga O'zbekiston raisligi davrida SHHT doirasida axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, oziq-ovqat xavfsizligi va kambag'allikni qisqartirish kabi sohalaridagi hamkorlikning yangi format va mexanizmlari ishga tushirilganini ta'kidladi.

Iqtisodiyot, sanoat, innovatsiyalar, turizm, sog'liqni saqlash, xalq diplomatiyasi, gender tengligi va ayollar tadbirkorligini ilgari surish borasidagi dolzarb masalalar bo'yicha forumlar, konferensiyalar va boshqa tadbirlar o'tkazildi.

Mamlakatimiz yetakchisi SHHT doirasidagi ko'p qirrali hamkorlikning dolzarb masalalari yuzasidan aniq takliflar va amaliy tashabbuslarni ilgari surdi.

Iqtisodiyot, savdo va investitsiya sohalaridagi hamkorlikning amaliy ta'sirchanligini oshirish muhimligi qayd etildi. Shu maqsadda SHHTning yangi iqtisodiy muloqotini yo'lga qo'yish, O'zbekistonda SHHT mintaqalarining biznes sherikligi haftaligini o'tkazish, a'zo mamlakatlarning maxsus iqtisodiy zonalari

alyansini tuzish, har yili SHHT yirik savdo yarmarkasini o'tkazish va uning negizida yagona elektron platforma yaratish takliflari ilgari surildi. SHHT Davlat rahbarlari kengashining Samarqandda bo'lib o'tgan yegilishida, mintaqaviy barqarorlik, xavfsizlik va barqaror iqtisodiy rivojlanishni ta'minlash, transport aloqalarini mustahkamlash, shuningdek, madaniy muloqotni chuqurlashtirish bo'yicha qo'shma yondashuvlar belgilab berilgan. SHHTning Samarqand sammetida jami 44 ta hujjat – bitim, konsepsiya, dasturlar va boshqa qarorlar qabul qilindi. Jumaladan bular ichida ijtimoiy-iqtisodiy, ta'lim, fan, turizm va madaniysohalarga oid bitimlar etiborlidir. SHHTda mintaq ichidagi savdoni rivojlantirish bo'yicha, ijtimoiy-iqtisodiy hamkorliklarni rivojlantirish, savdo zonalarini yaratish mamlakatlar o'rtasidagi aloqlarni yanada mustahkamlashga xizmat qiladi.

Shanxay hamkorlik tashkilotining Samarqandda o'tkazilgan sammiti bir qator jihatlari bilan tarixiy ahamiyatga ega bo'ldi. Yig'ilishda ilk bor 40 dan ortiq hujjat ko'rib chiqildi. Tashkilotni kengaytirish, yangi a'zolar qabul qilish, muloqot bo'yicha sherik maqomini berish yuzasidan qarorlar imzolandi. Samarqandda o'tkazilgan sammitining ahamiyatli jihatlaridan biri shuki, SHHT makonida birdamlik, hamkorlik va barqarorlikni ta'minlashga qaratilgan muhim tashabbuslar bildirildi hamda ularni amalga oshirishga yakdillik bildirildi.

ADABIYOTLAR RO'YHATI

[1]. Ашимбаев М. Современная геополитическая ситуация в Центральной Азии в контексте интересов мировых и региональных держав // Казахстан в глобальных процессах. - 2005

[2]. В.С. Фроленков. Политико-экономические интересы в Центральной Азии главных мировых и региональных акторов // Шанхайская организация сотрудничества: к новым рубежам развития: Материалы кругл. стола. -- М.: Ин-т Дальн. Вост. РАН, 2008.

[3]. Чжао Хуашэн. Китай, Центральная Азия и Шанхайская организация сотрудничества. - М.: Московский Центр Карнеги, 2005. - 63 с. - (Рабочие материалы; N5)

[4]. Васильев Л.Е., Румянцев Е.И., Шанхайская организация сотрудничества. Док - ты и материалы. - М.: ИВДРАН, 2007

[5]. <https://opora.ru/news/regions/21-23-oktyabrya-v-ufe-sostoyalsya-pervyy-forum-malogo-biznesa-regionov-stran-uchastnits-shos-i-briks/>

СОДЕРЖАНИЕ

KIRISH / ВВЕДЕНИЕ / INTRODUCTION	4
YALPI MAJLIS MA'RUZALARI / ПЛЕНАРНЫЕ ДОКЛАДЫ / PLENARY REPORT	7
<i>Жўраев С.А. МИНТАҚАВИЙ ХАВФСИЗЛИКНИ ТАЪМИНЛАШДА ШҲТНИНГ РОЛИ</i>	<i>7</i>
<i>Рахимов М.А. ИСТОРИЧЕСКАЯ ТРАНСФОРМАЦИЯ ШОС И ВКЛАД В УКРЕПЛЕНИЕ УСТОЙЧИВОСТИ В ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ</i>	<i>10</i>
I. ShO'BA. ShNT: ShAKLLANISHI VA RIVOJLANISH BOSQICHLARI / I. СЕКЦИЯ. ШОС: ЭТАПЫ СТАНОВЛЕНИЯ И РАЗВИТИЯ / I. SECTION. SCO: STAGES OF FORMATION AND DEVELOPMENT	23
<i>Акрамова Ш.М. ШАНХАЙСКАЯ ОРГАНИЗАЦИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА: ДОСТИЖЕНИЯ И ПЕРСПЕКТИВЫ</i>	<i>23</i>
<i>Ауанасова А.М. ИЗ ИСТОРИИ ШАНХАЙСКОЙ ОРГАНИЗАЦИИ СОТРУДНИЧЕСТВА</i>	<i>29</i>
<i>Ғаффоров Я.Х. ТИНЧЛИК ВА ХАВФСИЗЛИК УЧУН КУРАШ ШҲТНИНГ АСОСИЙ ЙЎЛИ</i>	<i>36</i>
<i>Ийманова Д.А. ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОНДА ШҲТ РИВОЖИНИНГ ЯНГИ БОСҚИЧИ</i>	<i>42</i>
<i>Yermetov A.A. O'ZBEKISTON TASHQI SIYOSATIDA XALQARO TASHKILOTLAR DOIRASIDA HAMKORLIK ALOQALARINING KENGAYTIRILISHI (SHNT BILAN ALOQALAR MISOLIDA)</i>	<i>50</i>
<i>Ишанходжаева З.Р. НАРОДНАЯ ДИПЛОМАТИЯ В ИСТОРИЧЕСКОЙ РЕТРОСПЕКТИВЕ (НА ПРИМЕРЕ УЧАСТИЯ УЗБЕКИСТАНА В ОСВОЕНИИ НЕЧЕРНОЗЁМНОЙ ЗОНЫ РОССИИ В 1975-1985 ГГ)</i>	<i>55</i>
III. ShO'BA. ShNT DAVLATLARI O'RTASIDAGI IJTIMOY-IQTISODIY ALOQALARI / III. СЕКЦИЯ. СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКИЕ СВЯЗИ МЕЖДУ ГОСУДАРСТВАМИ ШОС / III. SECTION. SOCIO-ECONOMIC RELATIONS BETWEEN THE SCO COUNTRIES	64
<i>Бахрамжанова Н.М. РАЗВИТИЕ НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКОЙ И ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ ОБЛАСТИ</i>	<i>64</i>
<i>Бурханова Л. М. НЕКОТОРЫЕ ВОПРОСЫ ГОСУДАРСТВЕННОГО И НАЦИОНАЛЬНОГО СТРОИТЕЛЬСТВА РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН КАК ПРЕДТЕЧА ВХОЖДЕНИЯ В СОСТАВ МЕЖДУНАРОДНЫХ ОРГАНИЗАЦИЙ: ВЗГЛЯД ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ВРЕМЕНИ И СОБЫТИЙ</i>	<i>68</i>
<i>Васильева С.В. РОЛЬ МЕЖДУНАРОДНОГО ДОГОВОРА В РЕГУЛИРОВАНИИ ГРАЖДАНСКО-ПРАВОВЫХ ОТНОШЕНИЙ С ИНОСТРАННЫМ ЭЛЕМЕНТОМ</i>	<i>73</i>
<i>Дуйсен Г.М., Айтжанова Д.А. ПЕРСПЕКТИВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА И ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ СТРАН ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ В РАМКАХ ШОС</i>	<i>80</i>
<i>Инсопов А.А. ШАНХАЙ ҲАМКОРЛИК ТАШКИЛОТИ ДОИРАСИДА ПРОКУРАТУРА ОРГАНЛАРИ ФАОЛИЯТИДА ҲАЛҚАРО ҲАМКОРЛИК МАСАЛАЛАРИ</i>	<i>87</i>
<i>Мухитдинова Ф.А. Жўраева К.С. ШҲТ ДАВЛАТЛАРИ ҲАМКОРЛИГИНИНГ ТАРИХИЙ РИВОЖИ ВА ИСТИҚБОЛИ</i>	<i>91</i>
<i>Нигматов А.Х. SHANXAY HAMKORLIK TASHKILOTI MAMLAKATLARINING IJTIMOY-IQTISODIY HAMKORLIGI</i>	<i>93</i>
<i>Olimjonov X.A. O'ZBEKISTON VA XITOY XALQLARI O'RTASIDAGI HAMKORLIKNING TARIXIY ILDIZLARI</i>	<i>999</i>